

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

No endorsement of AgEcon Search or its fundraising activities by the author(s) of the following work or their employer(s) is intended or implied.

57.8
25

GAZDÁLKODÁS

MEZŐGAZDASÁGI ÜZEMSZERVEZÉSI
ÉS AGRÁRKÖZGAZDASÁGI FOLYÓIRAT

TARTALOMBÓL

SZITÓ BALÁZS:

A mezőgazdasági termékek fogyasztása és
a külkereskedelmi igények

SZÉLL LÁSZLÓ:

A termelőszövetkezeti munkadíjalap reg-
ressziós vizsgálata

RIBLY JÁNOS—SZABÓ LÁSZLÓ:

A vetésszerkezet és az állattartás jellegze-
tebb összefüggései a nagyatádi járás termelő-
szövetkezeteiben

NAGY JÁNOS—RÁDÓCI ANTAL:

Az egyházasrádóci Új Élet Termelőszövet-
kezet

SIMON GÉZA:

Merre tart a traktorok fejlődése?

U. S. DEPT. OF AGRICULTURE
NATIONAL AGRICULTURAL LIBRARY

AUG 1 1969

CURRENT SERIAL RECORDS

U. S. DEPT. OF AGRICULTURE
NATIONAL AGRICULTURAL LIBRARY

AUG 1 1969

CURRENT SERIAL RECORDS

XIII. Évfolyam

1969.

3

szám

GAZDÁLKODÁS

TARTALOM

<i>Csete László—Kolozsvári Gyuláné—Márton János: A szocialista országok agrárgazdasági kutatóintézeteinek VIII. Tudományos-Módszertani Konferenciája</i>	1
<i>Szító Balázs: A mezőgazdasági termékek fogyasztása és a külkereskedelmi igények</i>	9
<i>Szell László: A termelőszövetkezeti munkadíjalap regressziós vizsgálata</i>	17
<i>Kacsó András: A szántóföldi növénytermesztés szerkezete és a növényvédelem</i>	23
<i>Ribly János—Szabó László: A vetésszerkezet és az állattartás jellegzetesebb összefüggései a nagyatádi járás termelőszövetkezeteiben</i>	31

TERMELŐSZÖVETKEZETEINKRŐL

<i>Nagy János—Rádóci Antal: Az egyházasrádóci Új Élet Termelőszövetkezet</i>	37
--	----

SZEMLE

<i>Merre tart a traktorok fejlődése? (Simon G.)</i>	44
<i>Vezetési szerepjátékok a mezőgazdasági vezetőképzésben (Sziijártó A.)</i>	53

SZAKIRODALOM

<i>Könyvespolecunk gazdagodása 1968-ban (n. s. e.)</i>	56
<i>Lányfalvi Sándor—Csete László: Tervezés és információ a mezőgazdaságban (Á. Klátyik J.)</i>	58
<i>Frigyesy Ferenc: A termőhelyi alkalmasság megállapítása a zöldségtermelésben (Hankó M.)</i>	60
<i>André Voisin: A legelő termőképessége (Székely Cs.)</i>	62

E SZÁM SZERZŐI:

Csete László dr., a közgazdasági tudományok kandidátusa, igazgató, MÉM Statisztikai és Gazdaságelemző Központ Üzemelemzési és Költségvizsgáló Igazgatóság (Budapest). — **Hankó Mihály dr.**, egyetemi adjunktus, Kertészeti Egyetem (Bp.). — **Kacsó András dr.**, a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, tudományos főmunkatárs, Növényvédelmi Kutató Intézet (Bp.). — **Á. Klátyik József**, piacutató, Mezőgazdasági Gépalaktrész Ellátó Vállalat (Bp.). — **Kolozsvári Gyuláné dr.**, főelőadó, MÉM Statisztikai és Gazdaságelemző Központ Üzemelemzési és Költségvizsgáló Igazgatóság (Bp.). — **Márton János**, a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, tudományos osztályvezető; **Nagy János**, tudományos munkatárs, Agrárgazdasági Kutató Intézet (Bp.). — **Rádóci Antal**, termelőszövetkezeti elnök, Új Élet Termelőszövetkezet (Egyházasrádóc). — **Ribly János**, felsőfokú technikai tanár, Felsőfokú Mezőgazdasági Technikum (Kaposvár). — **Simon Géza**, nyugdíjas mezőgazdasági mérnök (Bp.). — **Szabó László**, felsőfokú technikai tanár, Felsőfokú Mezőgazdasági Technikum (Kaposvár). — **Székely Csaba**, tudományos munkatárs; **Szell László dr.**, tudományos főmunkatárs; **Sziijártó András**, tudományos segédmunkatárs, Agrárgazdasági Kutató Intézet (Bp.). — **Szító Balázs dr.**, osztályvezető, Országos Tervhivatal (Bp.).

1
9
17
23
31

**A SZOCIALISTA ORSZÁGOK
AGRÁRGAZDASÁGI KUTATÓINTÉZETEINEK
VIII. TUDOMÁNYOS-MÓDSZERTANI KONFERENCIÁJA**

CSETE LÁSZLÓ dr. — KOLOZSVÁRI GYULÁNÉ dr. — MÁRTON JÁNOS

37 Az agrárgazdasági kutatóintézetek igazgatói és vezető munkatársai 1968. június 17 és 24 között immár nyolcadik alkalommal gyűltek össze — Budapesten legutóbb 1962-ben —, hogy a napirendre tűzött problémakörben és a koordinált kutatásokban véleményt cseréljenek.

44 A konferencia munkamódszere kialakult már az elmúlt évek során. Mindig
53 egy-egy aktuális téma szerepel középpontban, majd azt követően a KGST-or-
szágok között folyó koordinált kutatások eredményeit és problémáit beszélük meg.
A múlt évi konferencián a mezőgazdaság irányításának és a mezőgazdasági vállala-
tok anyagi ösztönzésének problémáit vitatták meg, majd ezt követően, a koordinált
56 kutatások megbeszélése során, a koordináció hatékonyabbá tétele érdekében a
személyes kapcsolatok elmélyítését is célul tűzték ki.

58 *Kazareczki Kálmán* miniszterhelyettes megnyitójában „rendkívül fontosnak
és érdekfeszítőnek” ítélte a konferencia napirendjén szereplő kérdéseket, amit
60 igazolt az a tény is, hogy a budapesti konferenciát meglehetősen nagy érdeklődés
62 előzte meg. Valamennyi intézeti igazgató személyesen vett részt a tanácskozáso-
kon, és a meghívottakon kívül az egyes országok jóval nagyobb küldöttséget
delegáltak, mint az előző konferenciákon.

A budapesti Agrárgazdasági Kutató Intézet nevében *Erdei Ferenc* igazgató
mint vendéglátó házigazda üdvözölte a konferencia résztvevőit, és ismertette
a napirendet, amit a jelenlevők egyhangúan elfogadtak.

A gazdaságirányítási rendszer mezőgazdasági problémáiról elhangzott be-
számoló és a viták

— lényegében tájékoztatást nyújtottak a kialakult gazdaságirányítási rend-
szer mezőgazdasági tapasztalatairól és problémáiról;

— ismertették az ez irányban végzett agrárökonómiai, üzemgazdasági és
üzemszervezési kutatásokat, s végül

— rámutattak a további kutatási feladatokra.

*Az irányítási formák valamennyi szocialista országban változnak, fejlődnek, de
szükség van a mezőgazdasági irányítási rendszer további javítására, tökéletesíté-
sére és ennek tudományos megalapozására. Amint a beszámolókból láthattuk,*

objektív tudományos elemzés nélkül sem az irányítási rendszer egyes részleteit hatékonyabbá tenni, sem a rendszer átfogó reformját megvalósítani nem lehet.

A gazdaságirányítási rendszer fő elemeinek a mezőgazdaságban a következőket tartják:

- a tervezés tökéletesebb, tudományos megalapozása;
- a szerződéses rendszer teljesebb körű felhasználása;
- a gazdasági önelszámolás szélesebb körű alkalmazása és a munkadíjazás összekapcsolása a gazdasági eredményekkel;
- a gazdasági emelők erőteljesebb felhasználása;
- a vezetés és irányítás, valamint a szervezeti felépítés tökéletesítése.

A TERVEZÉS FEJLESZTÉSE

A szocialista tervgazdálkodás fontossága növekvő, módzatai azonban az egyes országokban meglehetősen különböznek, és ezek a különbségek a szocialista országok mezőgazdaságában némileg nagyobbak, mint más népgazdasági ágakban.

Figyelmet felkeltő volt a *Bolgár Népköztársaságnak* az ötödik 5 éves tervében, az 1966—1970. évekre előirányzott erőteljes mezőgazdaság-fejlesztési terve, amit a belterjesség fokozásával kívánnak elérni. Jellemző, hogy az előző ötéves tervhez képest a mezőgazdaság összes termelését 30%-kal kívánják növelni, és az évi fejlődési ütem a régebbi ötéves terv 3,2%-os átlagához képest 6,0%-ot tenne ki, miközben a munkatermelékenység 40%-kal, a paraszti reáljövedelem pedig 30%-kal emelkedne.

A tervszerű irányítás a tervfeladatok lebontása útján történik, és a termelési tervek mellett a beruházások limitjeit is központilag állapítják meg. A tervfeladatokat több évre előre rögzítik, és a terven felül termelt, illetve értékesített termékekért prémiumot fizetnek.

A tervezés terén most arra irányulnak a törekvések, hogy

- országos szinten tökéletesítsék a tervkészítés módszereit,
- a lebontásban pedig minél jobban érvényesüljenek a helyi viszonyok.

A *Német Demokratikus Köztársaságban* a centralizált modell körülményei között a mezőgazdaság külső átkapcsolásával, az anyagi-műszaki alapok jelentős növelésével és a kettős árrendszerrel eddig is figyelemre méltó eredményeket értek el. Míg 1952—1963 között a termelés évi növekedése 1,0%-ot tett ki, addig 1963—1967 között 5,1%-ot ért el. A mezőgazdaság nettó termelése 1965—1967 között 12,6%-kal emelkedett.

A tervszerű irányítás keretén belül legfontosabbnak a következőket tartják:

- a központi irányítás erősítése elsősorban a termelőerők és a termelési viszonyok prognózisa alapján;
- a mezőgazdasági termelés és feldolgozás egységes tervezésének megvalósítása;
- a vertikális tervezés erősítése;
- a vállalati önállóság növelése a termékkibocsátás és a bővített újatermelés megvalósításában.

A L
gitségve
melésébe
melésnek

A le
lésből 81
és 16,7%

A R
dománny
ölelő mo
A mezőg
dasági n

Az i
dasági es
is fontos
egy me
támaszko

A Sz
nyege sz
a gazdas
hető meg
a mezőga

Terv
csolat. A
valósulha
ben kell t
mészeti, g
illetve ga
veket igé
évre előre
zésben —
vel. A jel
érthető, h

A m
eszköze a
lehetővé t
folyamata
lelően.

A Cs
gazdasági
hangoltan

Itt az
függő mo
— az

A *Lengyel Népköztársaságban* a tervszerű irányítás a szabályozott piac segítségével valósul meg, amelyben a kenyérgabona, a burgonya és a vágóállat termelésében a kötelező beadásnak, a többi termék esetében pedig a szerződéses termelésnek a szerepe a jelentős.

A lengyel mezőgazdaság — mint ismeretes — három szektoros. Az árutermeleésből 81,6%-ban az egyéni paraszti gazdaságok, 1,4%-ban a termelőszövetkezetek és 16,7%-ban az állami gazdaságok részesednek.

A *Román Szocialista Köztársaság* beszámolója az irányítással mint önálló tudománnyal foglalkozott, majd ezt követően hangsúlyozta a mezőgazdaságot felölelő modell megszerkesztésének az irányítási rendszerben betöltött jelentőségét. A mezőgazdaságot népgazdasági összefüggésben szemlélik, hiszen a végecé a gazdasági növekedés gyorsítása.

Az irányítás és a tervezés tökéletesítésében megnövekedik a pénzügyi, gazdasági eszközök szerepe és a vállalatok önállósága. A tervezés módszerét tekintve is fontos intézkedések születtek. Az 1978-ig terjedő időszakra megkezdtek minden egyes mezőgazdasági vállalat távlati fejlesztési tervének kidolgozását, és erre támaszkodva készülnek az ötéves és éves tervek.

A *Szovjetunióban* 1965-ben kezdték meg a gazdasági reformot, melynek lényege szintén a tervezés tökéletesítésében, a gazdasági ösztönzés erősítésében, a gazdasági elszámolás fejlesztésében és a dolgozók anyagi ösztönzésében jelölhető meg. Az irányítási rendszer tökéletesítésében igen fontos szerepet játszik a mezőgazdasági üzemek specializációja.

Tervezési rendszerük és a specializáció elmélyítése között igen szoros a kapcsolat. A tervezés mechanikus rendszerében a specializáció csak igen vontatottan valósulhatott meg. Ezért mindenekelőtt az övezetek és az egyes rajonok terveiben kell tükröződnie az ésszerű munkamegosztásnak, figyelemmel az ottani természeti, gazdasági körülményekre. Az is nyilvánvaló, hogy az egyes gazdaságok, illetve gazdaságon belüli egységek specializációja megalapozott és átgondolt terveket igényel. Ezért 1966-tól kezdve minden egyes kolhoznak és szovhoznak öt évre előre megállapították az árutermelési tervfeladatait — évenkénti részletezésben —, hogy ennek ismeretében foglalkozhassanak a specializáció elmélyítésével. A jelenlegi ötéves tervben már jelentősebb lépést tettek előre, de teljesen érthető, hogy hosszabb időt igénylő, lassú folyamatról van szó.

A mezőgazdasági irányítási rendszer tökéletesítésének másik igen fontos eszköze a termelési típusok megállapítása. A felismert termelési típusok ugyanis lehetővé teszik, hogy tanulmányozzák és általánosítsák a gazdaságok fejlődési folyamatait, mégpedig a különféle természeti és gazdasági feltételeknek megfelelően.

A *Csehszlovák Szocialista Köztársaságban* a reform célja az volt, hogy olyan gazdasági körülményeket hozzanak létre, amelyben a társadalmi érdekek összehangoltan alakulnak a kisebb kollektívák és az egyes dolgozók érdekeivel.

Itt az új irányítási rendszer tulajdonképpen három egymással szorosan összefüggő motívumra támaszkodik:

— az új tervezési rendszerre,

- az áru-pénzviszonyok széles körű kiterjesztésére,
- a vállalatok anyagi érdekelttségére a maximális bruttó jövedelem realizálásában.

Fő problémának a bolgár kollégák azt tartják, hogy az eredmények értékelésének bázisaként a tervet fogadják el, aminek következtében az önelszámolás kritériumai évenként változnak.

A szovjet kollégák is jelentős teret szentelnek kutatásaik során a gazdasági elszámolásnak, és hangsúlyozzák a gazdasági és gazdaságon belüli elszámolás egyességét, illetve sajátosságait. A gazdasági elszámolás a társadalmi, a kollektív és az egyéni érdekek összhangjára támaszkodva valósítható meg.

Szerintük az elszámolás lényege, hogy az áru-pénzviszonyok mechanizmusának tervszerű felhasználásával növekedjék a termelés és csökkenjenek a ráfordítások, ami gyakorlatilag azt jelenti, hogy

- a vezetők és a dolgozók is kezdeményezzék a különféle tartalékok feltárását a felvásárlási tervek teljesítése, a ráfordítások csökkentése és a jövedelem növekedése érdekében;

- a gazdálkodás folyamán pontosan számba kell venni az önköltséget, az összes és árutermelést, a munkatermelékenységet, a jövedelmezőséget stb.;

- biztosítani kell a dolgozók anyagi érdekelttségét a gazdálkodás eredményében.

A gazdasági elszámolás teljes megvalósításának elmélyítését célozza a gazdaságon belüli elszámolás bevezetése. Az egyes termelési egységek gazdasági elszámolása a következő témaköröket öleli fel:

- az önelszámolás tartalmának meghatározása;
- az önelszámoló termelési egységek kapcsolatainak szabályozása;
- az árak és a különféle gazdasági mutatók rendszerének kidolgozása;
- a termelési feladatok és a ráfordítási limitek kidolgozása;
- a termelési egységek ösztönzési rendszerének kimunkálása;
- a számvitel, a folyamatos ellenőrzés és az elszámoló rendszer megszerzése.

A szovjet fél beszámolt az egyes termelési egységek elszámolásával kapcsolatos vitás kérdésekről is. A viták általában az anyagi érdekeltség megteremtése, az anyagi ösztönzés köré csoportosult. A gazdasági eredményt ugyanis sokféle képpen lehet kifejezni: bruttó termelési értékben, ráfordításokban, bruttó és tiszta jövedelemben stb.

Megállapítható, hogy az egyes termelési egységek anyagi ösztönzése a tiszta és a bruttó jövedelemhez kapcsolható leginkább, az esetben, ha a gazdaság általános önköltsége alapján belső elszámoló árakat dolgoznak ki.

A KÖZGAZDASÁGI EMELŐK TÖRÉLETESÍTÉSE

A beszámolók rámutattak arra, hogy a szocialista mezőgazdasági vállalatok termelésének növelését és termelőerőinek gyarapítását a *közgazdasági emelők bizonyított rendszerével* lehet előmozdítani. E rendszernek döntő elemeit alkotják az árak, a bérek, a hitelpolitika, a piaci viszonyok. Ezeknek az elemeknek a jelentő-

ségét és meg. Eg lők rend melési v ország kalmaz ságai sz

Az Az gebbí h ügyi es mezőga anyago követk ségek j

Go a mező jelentős rista m litikai laszt a

Tö és a fel kentés kolt jö

A ten ta sértett a keres terveze letnek

A latára. és épp alakul mezőg Az int

ja alig tozik

A fejlőd része a gazdá

a b N

ségét és a fejlődésre gyakorolt hatását a beszámolók különbözőképpen ítélték meg. Egységesnek mondható azonban az az álláspont, hogy a közgazdasági emelők rendszerét szorosan össze kell hangolni az adott ország termelőerőinek és termelési viszonyainak történelmileg kialakult színvonalával, sőt egy-egy szocialista ország mezőgazdaságán belül is differenciáltan kell a közgazdasági emelőket alkalmazni a mezőgazdasági régiók, vállalatok, társadalmi szektorok stb. sajátosságai szerint.

Az új irányítási rendszerben a gazdasági eszközök összességén belül a régebbi helyzethez képest megnőtt az áraknak, illetőleg az árakhoz kapcsolt pénzügyi eszközöknek a szabályozó szerepe. A továbbfejlődés egyik problémája a mezőgazdasági termékek felvásárlási ára és a mezőgazdaságban felhasznált anyagok, eszközök ára közötti ellentmondás. A növekvő anyag- és eszközárak következtében ugyanis előrelátható, hogy 1970-re a mezőgazdasági termelési költségek jelentősen megnövekednek, ami számtalan problémát vet fel.

Gondot okoznak a különféle áraránytalanságok is, ami abból adódik, hogy a mezőgazdaságban mind ez ideig nincs az árképzésnek objektív módszere. Bár jelentős a fejlődés az árképzésben, még mindig igen sok a szubjektív és voluntarista motívum. Az alapp probléma természetesen ebben az, hogy a szocializmus politikai gazdaságtana, illetőleg az agrárgazdaságtan mind ez ideig nem adott választ arra, hogy az árképzésnek mi az objektív alapja.

Több intézetben a kutatások egyik fő irányát képezte a termelési költségek és a felvásárlási árak vizsgálata, egyrészt azért, hogy feltárják az önköltségesökentés lehetőségeit, másrészt pedig azért, hogy megtalálják a termékenként indokolt jövedelmhez tartozó szintet.

A kijeji kollégák tapasztalata szerint például a mesterségesen alacsony szinten tartott mezőgazdasági felvásárlási árak korlátozták a gazdasági fejlődést, sértették a kolhoztagok és szovhoz dolgozók anyagi érdekeltségét, felborították a kereslet és kínálat egyensúlyát. Éppen ezért rendkívül fontosnak tartják az árak tervezését, mégpedig olyan árakét, amelyek ösztönöznek a termelésre, s a keresletnek a kívánt mennyiségben és összetételben való kielégítésére.

A varsói intézet munkatársai nagy figyelmet fordítanak az „ároló” vizsgálatára. A termelőeszközök árait ugyanis teljes mértékben az állam szabályozza, és éppen ezért az állam jelentős befolyást gyakorolhat a mezőgazdasági jövedelem alakulására. Az ároló tervszerű szabályozásával eléri, hogy a reáljövedelem a mezőgazdaságban állandóan növekedjék és megfelelő felhalmozást is elérjenek. Az intézet megfigyelései szerint a paraszti jövedelem tartósan növekvő tendenciája alig ingadozik a termeléstől függően, viszont a felhalmozás annál inkább változik évről évre.

A KGST-országokban folyó kutatások más része a gazdaságok differenciált fejlődéséből adódó problémák köré csoportosult. Miután a gazdaságok jelentős része az átlagoshoz képest jobb természeti, illetve gazdasági körülmények között gazdálkodik, a megoldásnak elméletileg két lehetséges útja van:

- a) a gazdasági feladatok egyenkénti megállapítása,
- b) a különbségek kiegyenlítése.

Nyilvánvaló, hogy az első megoldás járhatatlan és megoldhatatlan, és ilyen

irányú próbálkozások nem is vezethetnek tartós megoldásra. Egyes álláspontok szerint gazdasági eszközökkel kell megoldani a kiegyenlítődést. Ennek lényege az lenne, hogy az egyes gazdaságokban keletkező tiszta jövedelemből *differenciált földadót* kellene leróni — ami kiegyenlíti a természeti különbségeket —, a termelőeszközök után pedig *eszközlekötési díjat* kellene fizetni, ami az eszközellátottságban levő különbségek hatásait is kiegyenlítené. A tiszta jövedelem további része a dolgozók prémiumaként, illetve felhalmozásként használható fel.

Figyelemre méltók a varsói kollégáknak azok a *kísérletei*, amelyeket állami gazdaságokban folytatnak az irányban, hogy az átlagosnál jobb gazdaságok kiegyenlítő adót fizetnek, amíg az átlagosnál rosszabb körülmények között gazdálkodók kiegyenlítő dotációt kapnak. Az eszközellátottság normájaként elfogadott szintnél jobb helyzetben levő gazdaságok eszközhasználati díjat fizetnek, a rosszabbak pedig kiegyenlítő dotációt kapnak. Ezt egészíti ki még a kedvezőtlen természeti adottságú gazdaságokban a saját erőből megvalósított beruházások állami támogatása és a termékek után adott árkiegészítés.

Csehszlovákiában az új támogatási rendszer a jó termőhelyi feltételek mellett gazdálkodó üzemek bruttó jövedelmét 8,1%-kal, a közepes körülmények közöttiekét 11,7%-kal, a kedvezőtlen körülmények közöttiekét pedig 90,0%-kal növelte. Mindebből nem következik, hogy a fejlődési differenciák különféle problémái már ezzel teljes mértékben megoldódtak volna, de levonható az a tapasztalat, hogy az intézeti vizsgálatok már a megoldás útját jelzik.

Érdemes még megemlíteni, hogy a kutatások jelentős része Mongóliában is a differenciált gazdasági fejlődés problémáira irányulnak.

Lengyelországban azoknak a gazdaságoknak a földterületét, amelyek adott körülmények között nem képesek eredményes gazdálkodást folytatni, — vásárlás útján — állami tulajdonba veszik.

A TOVÁBBI TENNIVALÓK

A gazdaságirányítási reform eddigi vizsgálatai alapján az alábbiakban vázolatok fel a tennivalók további lépései:

- a felvásárlási árak további emelése általában;
- a limitált és szerződéses felvásárlási árak emelése;
- az árarányok javítása;
- az állami gazdaságok és termelőszövetkezetek egységes irányítási rendszerének kialakítása;
- az ipari eredetű anyagok-eszközök árának és a mezőgazdasági felvásárlási áraknak olyan értelmű szabályozása, hogy ez ne vezessen a mezőgazdasági jövedelem csökkenéséhez;

- a gazdaságirányítási eszközöknek lehetőség szerinti egyszerűsítése.

A bolgár kollégák kutatásainak jelentős része a mezőgazdaság távlati struktúrájának megállapítására irányul, és ennek érdekében

- homogén mikrorajonokat dolgoznak ki;
- összeállítják egyes kultúrák és ágazatok természeti körzetenként részletezett távlati prognózisát;

— mikrorajononként és vállalatonként kidolgozzák a gazdálkodás vitelének tudományos, megalapozott rendszerét.

A Német Demokratikus Köztársaságban a gazdaságok egy kis része az új irányítási rendszerben sem valósít meg bővített újratermelést. Ezeket támogatási rendszerrel kívánják olyan helyzetbe hozni, ami a bővített újratermeléshez nyújt majd segítséget.

Figyelemre méltó, hogy a különféle gazdasági intézkedéseket egy-egy kisebb területi egység keretein belül intézeti kipróbálás előz meg, és csupán a leszűrt tanulságok után döntenek el a végleges tennivalókat.

További lépéseiket a következőkben lehetne összefoglalni:

- az állattenyésztésben meglevő kettős árrendszer megszüntetése;
- a társadalmilag indokolt ráfordítások alapján megállapított árszintek és árarányok kialakítása;
- az árak összehangolása a vertikális termelési folyamatban;
- a speciális ágazatok és a felhalmozások támogatási rendszerének kidolgozása.

Mongóliában fontos problémaként vetődik fel az önköltség, a munka termelékenysége, valamint az összes és árutermelés számbavételének módszertani problémái, amelyek elsősorban a nagy területi kiterjedés miatt okoznak különleges problémákat.

Lengyelországban a fő figyelmet a differenciált fejlődés kiegyenlítési lehetőségeire, az árképzés problémáira, általában az állami gazdaságok gyorsabb növekedésére és a faluszociológiai problémákra fordítják.

A budapesti Agrárgazdasági Kutató Intézet beszámolójában *Erdei Ferenc* igazgató ismertette a magyarországi helyzetet és kutatásokat, amelyre itt szándékosan nem térünk ki, miután az olvasók azokat más forrásokból már ismerhetik.

A konferencia résztvevői a magyarországi irányítási rendszer tapasztalataival helyszíni konzultációkon is megismerkedhettek. Heves megyében a megyei párt- és állami vezetők konzultáltak a vendégekkel. Hasonló konzultációra került sor a verpeléti Dózsa Termelőszövetkezetben, Harta község három termelőszövetkezetében és a Szekszárdi Állami Gazdaságban.

Összegezve: a KGST-országok agrárgazdasági kutató intézetei előtt álló feladatokat legvilágosabban Kazarecki miniszterhelyettes megnyitójában szabta meg, amikor azt mondta, hogy: „... a szocialista országok gazdaságirányítási rendszerében az agrárökonómiai kutatásokra igen fontos szerep vár. A gazdasági, politikai, társadalmi változásokkal együtt a mégoly tökéletesen kidolgozott gazdasági mechanizmus is állandó finomításra szorul.”

VIII научно-методическая конференция директоров и ведущих сотрудников научно-исследовательских институтов экономики сельского хозяйства социалистических стран обсудила проблемы руководства сельским хозяйством и материального стимулирования сельскохозяйственных предприятий. Определили, что элементы системы хозяйственного руководства — планирование, договор, хозрасчет, экономические стимулы, руководство, организационное устройство — во всех странах изменяются, развиваются,

но имеется необходимость научного обоснования усовершенствования системы управления сельским хозяйством. Это же невозможно без объективного научного анализа. Выступающие сообщили об аграрноэкономических, организационных исследованиях и дальнейших научных целевых установках.

Auf der VIII. Wissenschaftlich-Methodologischen Konferenz der sozialistischen Länder haben die Direktoren und leitende Mitarbeiter der agrarökonomischen Forschungsinstitute die Probleme in der Lenkung der Landwirtschaft sowie die materielle Anregung der landwirtschaftlichen Unternehmungen erörtert. Es wurde festgestellt dass die Elemente des Wirtschaftsleitungssystems — die Planung, weiterhin die Verträge, die ökonomische Selbstverrechnung, die ökonomische Anregung, die Führung und Leitung und der Organisationsaufbau — sich in jedem Lande verändern, entwickeln, und eine wissenschaftliche Begründung zur Vervollkommenung des landwirtschaftlichen Lenkungssystems notwendig geworden ist. Die einzelnen Diskussions Teilnehmer gaben ihre diesbezügliche agrarökonomische, betriebswirtschaftliche und betriebsorganisatorische Forschungen sowie ihre weitere Forschungsziele, bekannt.

At the VIII. Scientific And Methodological Conference of the directors and senior officers of the Research Institutes for Agricultural Economics in the socialist countries the problems of the economic control of agriculture and of financial impetus for agricultural enterprises were discussed. It has been established that the elements of economic control — i. e. planning, contracting, economic self accounting, economic incentives, the organizational structure of farm management and control — are undergoing to modifications and developing in all countries but a scientific grounding is also required for the improvement of agricultural control. This is impossible without an objective scientific analysis. Research work carried out in the sphere of agricultural economics, farm management and organization just as further research tasks were reported by the discussants.

SIN ISTVÁN:

ÜZEMI ÉS ÁGAZATI JÖVEDELMEZŐSÉGI VIZSGÁLATOK A TERMELŐSZÖVETKEZETEK BEN

TERJEDELEM: 264 OLDAL + MELLÉKLETEK ÁRA KÖTVE: 51,— FT

KÖZGAZDASÁGI ÉS JOGI KÖNYVKIADÓ

hog
a la
any
a be
kiv
agr
lete
kell

szik
s ez
gazd

hatá
a ki
get.
szem
éle
írán

tás
az
ami
ered
teki